

Delavsko-kmečki list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Opozorilo!

S 1. marcem se je preselilo upravništvo in uredništvo lista v Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Uprava in uredništvo Del.-kmečkega lista.

Leto II.

LJUBLJANA, 5. marca 1925.

Stev. 10.

Oklic

slovenskim razrednozavednim ročnim in duševnim delavcem ter kmetom o priliki zapiranja nemških šol v Sloveniji.

Slovenska demokratična kapitalistična buržuazija, ki je danes skupno na vladi s srbskim imperializmom, je naskočila nemško šolstvo v Sloveniji. Za povod temu nekulturnemu početju navaja zatiranje slovenskega šolstva na Koroškem, ki ga vrši, seveda, nemško-avstrijska kapitalistična buržuazija. Res je, da nemško-avstrijska buržuazija ne daja Slovencem na Koroškem šol, kakor je bilo to določeno po senžermenski mirovni pogodbi, in da so s tem v prvi vrsti oškodovani nedolžni otroci slovenskih delavcev in ubožnih kmetov. Toda ravno tako pa je tudi res, da ima slovenska buržuazija sto drugih potov in sredstev, da pritiska na nemško-avstrijsko buržuazijo in izsili od nje slovenske šole na Koroškem in da se ji radi tega ni treba maščevati ravno nad najbednejšimi otroci nemških delavcev in kmetov. Mi vsi vemo, da spadajo kočevski kmetje v najrevnejši razred kmetov v Sloveniji. Mi vsi vemo, da bodo z zaprtjem nemških šol v prvi vrsti zadeti nedolžni otroci nemških delavcev v Mariboru, Celju in na koroško-štajerski meji, dočim šola nemški kapitalist iz Slovenije že danes svoje otroke v Avstriji in torej tega udarca ne bo občutil. Slovenska gospoda s tem preganjanjem ne bo torej zadela nemške buržuazije v Sloveniji, temveč nemškega delavca in nemškega ubožnega kmeta in njegov nedolžni naraščaj. To tudi ni namen slovenske buržuazije; zakaj dočim ona hlini intransigentni nacionalizem in sovraštvo do nemškega naroda, sedi mirno ramo ob rami v najlepši slogi in prijaznosti z nemško-avstrijskimi kapitalisti v Trboveljski družbi in v nešteti drugih upravnih svetih velikih industrialnih in bančnih podjetij, kjer nič ne pomišljajo zatajiti v občevarju z njim slovenščino. Ako je slovenska buržuazija in njeni vladni instrument res nacionalen, tedaj naj se znese nad temi svojimi nemškimi kompanjoni. To bo gotovo prej in v večji meri vplivalo na Hainischevo buržuazno republiko. Pri miru pa naj pusti kočevske kmete in mariborske delavce, na katere se avstrijska buržuazna vlada ravno tako poživža, kakor so se do sedaj poživžavale vse vlade jugoslovanske buržuazije na usodo otrok slovenskih delavcev in kmetov na Koroškem.

Delavci in kmetje!

Ne zabite pa tudi, da je laž to, kar navaja slovenska buržuazija za povod preganjanja nemškega šolstva v Sloveniji! Pravi povod preganjanja je to, da so nemški kmetje na Kočevskem — v svoji zmoti in zapeljani po svoji buržuaziji — glasovali za slovenske klerikalce. To je torej politično maščevanje slovenskih demokratov za 8. februar!

In kako poplačujejo sedaj slovenski klerikalci to politično uslugo nemškim Kočevcem?

Klerikalci sedaj molčijo ko grob o preganjanju nemškega šolstva. Zakaj?

I. ker so klerikalci ravno taki slovenski šovinistični kapitalisti, kakor demokrati!

Slovenski delavci in kmetje!

Kjerkoli pridete z nemškimi delavci in kmeti v dotiko, pri delu ali na zabavah, povejte jim, da oni slovenski razrednozavedni proletarijat, ki ni v socialističnih vrstah, temveč, ki si je ohranil svojo proletarsko bojevitost in čast, z gnusom obsoja zapiranje nemških šol v Sloveniji!

Povejte jim, da stoji vse naše simpatije na njihovi strani!

Povejte jim, da hočemo živeti mi z njimi v bratski slogi.

Povejte jim, da mi visoko spoštujemo ves nemški narod!

Povejte jim, da mi z dna duše protestiramo proti krivicam, ki se jim gode na kulturnem polju!

Naj živi svoboda narodov!

Kako vršim agitacijo za ljubljanske občinske volitve.

Buržuazija nam je zaprla vse možnosti prave naše agitacije. Nad nami visi neprestano Damoklejev meč zakona o zaščiti države. Za vsako količkar radikalno besedo nas obsojajo buržuazna sodišča na leta težke ječe. Na javnih shodih moramo govoriti z napol odprtimi ustmi in z besedami, ki niso naše, tako, da bi bilo čisto bolje, da ne govorimo, ker izgleda, da smo se po socialpatriotili. Z listom se nam ne godi dosti bolje. Mi smo v večni nevarnosti, da postanemo ali dvoumni, ali pa da nam list ustavi. Zato se mora proletarec posluževati danes drugega načina dela v svoji propagandi.

Kakšnega?

Predvsem je dolžnost naših somišljenikov in vseh onih, ki so nam naklonjeni, da agitirajo pri vseh svojih prijateljih in poznanih za naše ideje, za naš program in za našo občinsko volilno listo. Kjerkoli bi prišli z njimi v dotiko, na delu, v gostilni ali na potu, je treba z njimi govoriti o naših potih in naših volitvah. Vprašati jih je treba, ali čitajo naš list in ali so čitali naš občinski program, ki smo ga priobčili v „Del.-kmečkem listu“ dne 26. februarja. Ako ga niso še čitali, ga jim je treba dati. Vsak naš somišljenik mora imeti vedno nekoliko programatičnih števil pripravljenih.

Potem pa, sodrugi, je treba skrbeti za to, da pride „Delavsko-kmečki list“ med delavstvo. Vsi bodimo kolporterji! Vsak naš prijatelj mora dobiti v roke naše glasilo. Vsak sodrug lahko dobi list v kolportažo, treba samo, da se oglasi v upravništvu. List je naše najmočnejše bojno orožje. Nevednost je naš najhujši sovražnik. Zlasti pa se mora naša mladina oprijeti tega dela. Kolportirati list in nabirati zanj naročnike, je prva dolžnost vsakega mladince, vsakega našega somišljenika. Kdor se sedaj odteguje temu delu, ta ne dela za našo stvar, ta ni naš sodrug, ta ne vrši svoje dolžnosti.

Sodrugi, 8. februar je bil dan naše proletarske sramote. Najvažnejše kategorije delavstva, kakor železničarji

in kovinarji, so volili klerikalce. Ljubljanski proletarec je tisti dan pozabil na Zaloško cesto in na 1. junij in pljunil na svojo čast, na svoj proletarski ponos in na svojo proletarsko bodočnost.

Osmemu februarju je sledilo veliko razburjenje. Nešteti proletarci prihajajo k nam, se zgražajo in tarnajo. Nič ne pomaga ne zgražanje, ne tarnanje. Pomaga samo delo!

Zato na noge, sodrugi! Osemnajsti marec mora biti dan naše časti! Tu se mora pokazati, da ljubljansko razrednozavedno delavstvo ni na tleh, temveč da je zopet našlo svojo pravo pot! —

Sursum corda! Kvišku srca!

Trboveljske občinske volitve in proletarijat.

Noben kraj v Sloveniji ni občutil toliko reakcije in nasilstva na sebi kot ravno Trbovlje, kjer ima proletarijat absolutno večino. Že leta in leta smo brez občinskega sveta, vso to dobo so vladali radikalni, demokratični in klerikalni komisarji.

Lani za 8. junij je sicer PP vlada razpisala občinske volitve in na 1. junij poslala orjunaše, ki naj bi z revoluciji omogočili zmago demokratov. Ali orjunci so dosegli ravno nasprotno: najhujše ogorčenje proti PP terorističnemu režimu. In vlada je volitve zopet odložila.

Pričakovali smo, da bo končno razpisala volitve Korošec-Davidovičeva vlada. Ali tudi ona je šla po potu reakcije in je imenovala le drugega komisarja.

Po državnozbornih volitvah se čuti buržuazija prisiljeno, da razpiše volitve tudi v Trbovljah. Prvotno so bile določene za 1. marc in iz neznanih vzrokov zopet odložene na 15. marc.

Za občinske volitve je vloženih 7 list.

Prva je orjunska-demokratska. Njen nosilec je orjunaš in gostilničar Goropevšek, katerega gostilno si moramo zapomniti. Ubijalcev in požigalcev ne bomo trpeli, še manj pa bomo dovolili, da pridejo v občinski svet.

Druga je lista prodanih duš, lista ljudi, ki so se za denar prodali radikalni stranki. Njen nosilec je Alojz Gerčar, trboveljski Judež. Samo svetopisemski Judež je bil toliko boljši, da se je šel obesiti. Korena niso dali za nosilca te liste, ker je preveč razvpit radi prodajanja svojega prepričanja in ker je kot gerent dokazal, da ni zmožen za občinsko gospodarsvo, ki bi se moralo voditi v interesu proletariata.

Tretja lista je lista hrastniških demokratov. Nosilec njen je oštr Roš. Orjunci so dali tej listi firmo „hrastniška gospodarska lista“. Na ta način hočejo zbegati ljudi in naloviti glasov potom raznih firm. Proletariat pa ni več tako slep, da bi nasedel na tak lim demokratičnih nasilnežev.

Četrta je lista Korunovič socialistov. Nosilec je Klenovšek. Rudarji vemo, da nam socialpatrioti še nikdar niso pomagali, pač pa mnogo škodovali. Verjamemo, da bi Klenovšek rad županil, ali ker to ni v interesu rudarjev in drugih delavcev, tudi za to listo koruznih socialistov ne bomo glasovali.

Peta je lista Delavsko-kmečkega Republiškanskega bloka. Njen nosi-

lec je s. Franc Slapšak, delavec v električni. Edino to je lista revolucionarnih delavcev in revnih kmetov, ki se bori dejansko proti PP reakciji in za osvobodjenje delovnega ljudstva v delavsko-kmečki republiko. Ne dajte se zbegati po vesteh, da ne bomo priznani! To je lista, ki mora dobiti absolutno večino, ker le njeni zastopniki bodo delali za interese delavstva.

Gospodarska lista — to je tretji lim vladajočih demokratov in radikalov. Na njej se nahajajo samostojneži, demokrati, radikali in en klerikalni uskok. Nosilec je Brežnik, ki je nam Trboveljčanom nepoznan in nas s svojo zmešano listo ne bo zmedel.

Zadnja je klerikalna lista z nosilcem Gustavom Jordanom, klerikalnim gostilniškim konzumarjem. Klerikalci so nas pomagali zatirati, klerikalci je bil občinski komisar, klerikalci nam le pripovedujejo, da so nasprotniki PP režima. V resnici pa niso. Zato klerikalcev ne bomo volili.

Kdor obsoja PP režim,
kdor obsoja vsa nasilja nad Trboveljsko občino,
kdor obsoja orjunska grozodejstva,
kdor je proti vladajoči gospodi, za razorožitev vseh orjuncov,
kdor je za svobodo delovnega ljudstva,
kdor je za svobodno avtonomno trboveljsko občino,
kdor je za občinsko gospodarstvo v interesu večine prebivalstva,
ta bo 15. marca volil

Delavsko-kmečki Republiškanski blok,

katerega nosilec je

s. Franc Slapšak!

Trbovlje so proletarske in trboveljska občina mora biti v rokah revolucionarnega proletariata!

V srednji vek...

V srednji vek nas hoče dovesti PP absolutistična vlada. Ljudstvo pod njenim vodstvom pada v vedno neznošnejšo bedo, a vladajoča klika se za to ne zmeni. Da ne bo moglo ljudstvo godrnjati, je izdelala nov tiskovni zakon, po katerem bi prav za prav mogli izhajati le vladni listi. V prih. številki bomo očrtali ta srednjeveški, skrajno nazadnjaški zakon.

Delavci in kmetje se morajo upreti reakcionarnemu tiskovnemu zakonu in se boriti za

polno svobodo tiska!

Meščanska opozicija ugiba.

SLS, Davidovičevi demokrati, muslimani in HRSS, ki jo vodi Trumbič — so stvorile „blok narodnega sporazuma in demokracije“. Te stranke so imele več posvetovanj in so sklenile, da delajo za razpis novih volitev, če radikali nočejo „narodnega“ sporazuma. Tak „boj“ ne more vreči PP režima, ki se opira na oboroženo silo. Mnogi sicer še pričakujejo, da bodo „mirno“ vrgle reakcijo. Na podlagi izkušenj se bodo prepričale, da to ne gre.

Le revolucionarni boj delavcev in kmetov bo vrgel reakcijo, ki jo predstavlja PP vlada.

Izpustite zaprte!

Že tedne se nahajajo v preiskovalnem zaporu ss. Žorga Jakob, Deutschbauer in drugi, ki jih je vrgla žerjavovska vlada v ječo radi agitacije za Delavsko-kmečki rep. blok!

Ker oblastniki vedo, da zaprti so drugi niso krivi, jih enostavno drži v zaporu brez preiskave.

Izpustite zaprte delavce!

„Kulturni“ boj demokratov in klerikalcev.

V starih časih ni bilo nobenih šol. Ko se je razvilo gospodarstvo, je začela kapitalistična država zidati šole. Delavci in revni kmetje so si mislili: O, ta država je dobra, tu se bodo nekaj naučili naši otroci. Bilo pa je drugače, kot so si mislili. V teh šolah so učili otroke rimsko-katoliške vere in raznih zgodb o Habsburžanih. Vse učne knjige so vedno pripovedovale, kako skrbi vladar za svoje ljudstvo in da je najlepša čednost-bití podložen. Ta šola je hotela otroke že zgodaj naučiti, da morajo biti pokorni in služiti bogatinom.

L. 1918 je prišel prevrat, ali slovenski delavci in kmetje zopet niso postali svobodni, ampak so prišli pod monarhijo SHS, ki ji načeluje dinastija Karadjordjevičev.

Jn imeli smo zopet staro šolo. Razlika je le ta, da so prej učili otroke, naj bodo podložni avstrijski gospodi, sedaj jih pa učijo, naj bodo pokorni

Naročajte „Zapiske“ DKM

jugoslovanski gospodi, kot jih učijo v Primorju, naj se pokoravajo italijanski gospodi.

V monarhiji SHS je prišlo do boja med srbsko in nesrbsko buržuazijo. Demokrati hočejo z vsemi nasilji zagotoviti nadvlado monarhije in srbske gospode. Zato hočejo, da morajo biti vsi učitelji navdušeni oznanjevalci centralizma in monarhizma, ker le tako bi se dalo vzgojiti otroke v služabnike centralističnega PP režima.

SLS, ki je zastopnica slovenske buržuazije, se pa seveda bori za to, da ne spravi srbska gospoda vsega iz delovnega ljudstva izžetega profita v svoj žep, ampak da ga deli s slovensko. Kmečke množice so se pridružile SLS v zmotni misli, da vodi SLS resnično boj za svobodo vsega slovenskega naroda.

Ta boj med eno in drugo buržuazijo je moral neizogibno priti tudi na šolsko vprašanje.

Klerikalci izkoriščajo versko razpoloženje množic in s tem bijejo boj, kot da gre za vero.

Demokrati se pa hočejo delati za svobodomiselce in pripovedujejo svetu, da se boré za kulturni napredek, proti nazadnjaškemu klerikalizmu. Istočasno pa njihova vlada sklepa konkordat z Vatikanom, stebrom papizma in klerikalizma. Pogodbe z Vatikanom bo dala cerkvi v tej državi predprave na raznih poljih, zlasti pa v šoli.

Pribečević je prosvetni minister. Po določbah ustave bi morale že davno izginiti verske ure iz šol. Stariši bi pa imeli pravico, da zahtevajo od šolskih uprav, da poučujejo njihove otroke v veri. Pod prosvetnim ministrom demokratov je pa veronauk še vedno obvezen predmet. Obvezen je tudi za otroke onih starišev, ki ne čutijo potrebe, da bi se tudi njihove otroke omamljalo z verskim strupom. Brezverni učitelji in profesorji ne morejo dobiti službe. Iz „kulturnega“ boja demokratov je zanimivo še to, da medtem ko se boré proti rimskemu klerikalizmu, proslavljajo pravoslavno in stopajo njihovi voditelji v pravoslavno vero.

Iz vsega tega se vidi, da Žerjavovci ne vodijo nobenega resnega kulturnega boja, ampak da se pod krinko kulturnega boja boré za uvedbo srbijsko-centralistične in monarhistične vzgoje in za to, da postanejo učitelji agitatorji PP absolutizma.

Nošilec kulturnega boja more biti le razredno-zavedni proletariati, ki zahteva popolno ločitev cerkve od države in da upravljajo in vodijo šole sveti starišev in učencev.

Izseljevanje iz Jugoslavije.

Pred kratkim so izšli uradni podatki o izseljevanju iz Jugoslavije od l. 1919 do konca l. 1924.

Od prevrata do konca l. 1924 se je vršilo izseljevanje sledeče:

Leta 1919	291
„ 1920	5.988
„ 1921	12.965
„ 1922	6.086
„ 1923	11.437
„ 1924	19.575
skupaj	56.378 ljudi.

Te številke niso točne, ker v njih ni stotin rudarjev, ki so šli v Francijo, in drugih, ki se izselijo brez dovoljenja izseljeniškega urada. Vendar že gorenje uradne številke jasno govori o neznošnih razmerah v Jugoslaviji.

Jugoslavija je agrarna in negosto naseljena dežela, da bi moralo biti v njej kruha še za več prebivalcev, kot jih je danes.

Toda reakcionarni režim srbijanske centralistične gospode, nerešenje agrarne reforme, pomankanje socialne zakonodaje — vse to povzroča vedno večjo bedo ljudskih množic in sili revne kmete in delavce na izseljevanje, ki je vrhu tega še silno omejeno v Ameriko.

Proletariat si hočejo osvojiti.

Zadnja številka krščansko-socialne „Pravice“ je posvečena vsa delavskemu strokovnemu gibanju Slovenije. Klerikalci smatrajo po izidu volitev 8. februarja, da je dozorel čas, da spravijo proletariati popolnoma pod svoj vpliv. To naj bi dosegli potom svojih krščansko-socialnih strokovnih organizacij.

„Pravica“ pravi med drugim: „Političen položaj naše države torej ne bo pospeševal delavskega strokovnega gibanja. To je eno zlo za delavstvo. Drugo zlo pa je temu enako: Vse delavske strokovne organizacije so namreč danes na tleh. Čisto na tleh ravno ne. Pač pa toliko, da je za dogleden čas skoro izključeno, misliti na kako obširnejše uspešno mezdno gibanje te ali one stroke. Poglejte rudarje, kovinarje, usnarje, tekstilne delavce itd. In kadar bo prišel tisti dan, ko bo jugoslovanska industrija otrsela raz sebe prejšnji vpliv inozemske, se več ali manj osamosvojila in vsaj približno vzcvetela, tedaj gorje delavstvu Jugoslavije, ako se pravočasno ne zbere na strateško boljše pozicije.“ In kot zaključek k temu pravi, da bo klerikalna „strokovna zveza“ sklicala pomladi kongres, ki naj po njihovem mnenju „najde način, kako mu priporiti v javnem življenju pripadajoče mesto.“

In v tem tonu je pisana vsa zadnja številka „Pravice“.

Klerikalci skušajo torej z lepim pisanjem in govorjenjem popolnoma premotiti delavstvo, uničiti razredno-zavedne delavske strokovne organizacije. Oni govore, kot da jim gre za to, da pomagajo delavskemu razredu. Ali v resnici jim gre le za to, da postane delavstvo slep privesek SLS, njen volilni material.

Takozvano levo krilo klerikalne stranke (Gosar, Terseglav i. dr.) hoče z lepimi besedami speljati delavstvo popolnoma v naročje klerikalni stranki, ki je ne vodijo niti delavci niti kmetje, ampak katero vodijo kapitalisti.

Krščanski socialisti hočejo zakriti vsa razredna nasprotstva, streti razredni boj s tem, da dopovedujejo delavstvu, da družijo katoliške delavce in katoliške kapitaliste rimsko-katoliška vera.

Naloga razredno-zavednega proletariata je, da zajezi val klerikalizma, da reši proletariati pred še večjim propadom.

To se razredno-zavednemu proletariatu ne bo posrečilo s frazarjenjem in zmerjanjem klerikalcev, temveč razredno-zavedni proletariati mora predvsem upostaviti

enotne bojovno-zavedne strokovne organizacije,

ki bodo strnile danes razkropljen proletariati v eno bojno vrsto proti kapitalizmu. Na naši strani je iskrena volja, da do tega čim prej pride. In zato tudi z vsemi silami delamo za to. Upamo, da bodo pokazali v dejanju voljo po enotnosti tudi sodrugi s strani „Strokovne komisije“.

Strokov. pregled

Za zedinjenje razrednih strokovnih organizacij v Sloveniji.

Možnost ujedinjenja ugotovljena.

Po izmenjavi pisem med zastopniki bivših neodvisnih strokovnih organizacij in Strokovno komisijo, katere pisma je DKM objavil v svoji 8. in 9. številki, so se v pondeljek 23. februarja vršili prvi razgovori, pri katerih so bili navzoči z naše strani sodrugi Makuc, Čepeljnik in Hlebec, za Strokovno komisijo pa sodrugi Uratnik, Golmajer in še dva druga.

Potek razgovorov je pokazal, da izmed obstoječih diferenc med obema skupinama nobena ni nepremostljiva in da obstoja možnost, iz slabih, razcepljenih strokovnih organizacij upostaviti močne in enotne razredne organizacije. Tekom prihodnjega tedna (1.—7. III.) se bo vršil ponovni sestanek zastopnikov obeh skupin, na katerem bo vsaka grupa predložila svoj konkreten načrt za resnično in dejansko ujedinjenje.

Ljubljana, 24. februarja 1925.

Ivan Makuc. Frano Čepeljnik.
Albert Hlebec.

V razčiščenje diferenc.

(Povodom razgovora s predstavniki Strokovne komisije.)

Zgoraj je že ugotovljeno, da zapreke zedinjenja, ki so se pojavile na razgovoru, niso nepremostljive. Kakšne pa so diference, ki so se pokazale?

Zastopniki Strokovne komisije smatrajo, da je nujna potreba, da se paralelno z zedinjenjem strokovnih organizacij prične tudi zblizanje med obema političnima strankama, ker bi v nasprotnem slučaju enotne strokovne organizacije postale torišče medsebojnega strankarskega boja, ki bi mogel povzročiti ponovno razsulo strokovnega pokreta.

Zakaj je zblizanje med političnima strankama nemogoče, bo v posebnem članku pojasnjeno. Omejim se zato samo na razmerje med strankami in enotnimi strokovnimi organizacijami.

Doslej smo imeli poleg dveh strank tudi dvojne strokovne organizacije. Vsaka stranka je imela svoje strok. org. ali če hočete tudi narobe. Zato je bilo razumljivo, če je ena stranka z vso silo napadala „nasprotne“ strokovne organizacije in da so strokovne organizacije napadale „nasprotno“ stranko. Po zedinjenju bo položaj drugačen. Enotne strokovne organizacije bodo strankarsko neodvisne in kot enotne bodo strokovne organizacije celega razreda. Niti ena niti druga stranka ne bo mogla v enotnih organizacijah videti „nasprotne“ organizacije, ampak „svoje“, ker bodo tudi njeni člani v enotni organizaciji. Doslej je bilo v interesu SSJ in Strokovne komisije zavirati razmah neodvisnih strok. org. in nasprotno. Po zedinjenju bo v interesu obeh strank, da se enotne strok. organ. čim bolj razširijo in utrdijo. Nasprotstva med političnimi strankami so doslej na razvoj razcepljenih strok. org. vplivala destruktivno, pri enotnih strok. org. se bo moralo to nasprotstvo spremeniti v konstruktivno delo za prospah enotnih organizacij, ker od dela za organizacijo bo odvisno, v koliko bo prevladalo v organizacijah eno ali drugo naziranje. Da bi katera izmed strank po zedinjenju ponovno poskušala cepiti enotnost strokovnega pokreta, ni verjetno, ker bi se po izkušnjah zadnjih let delavstvo samo taki nameri uprlo.

Zedinjenje strokovnih organizacij je potrebno in tudi mogoče, čeprav ne pride do zblizanja med političnimi strankami.

*

Nadalje so na razgovoru zastopniki Strokovne komisije stali na stališču, da se mora sedaj, ko izgleda, da pride do zedinjenja, prenehati z medsebojnimi napadi in blatenjem, ker taki napadi samo škodujejo strokovnim organizacijam. To vpra-

Istočasno je pa treba razložiti delavstvu bistvo krščanskega socializma in pokazati, da so krščanski socialci vedoma ali nevedoma služabniki kapitala in slepo orodje v rokah klerikalne politične stranke. To bomo storili v prihodnjih številkah s celo vrsto člankov.

šanje je v precej ozki zvezi z gornjim vprašanjem. Dosedanji napadi z ene in druge strani so imeli destruktiven namen, ker se je napadalo „nasprotnika“, katerega je bilo treba na vsak način in z vsemi sredstvi oslabiti. — Razume se, da se bo oblika dosedanjih napadov in blatenja spremenila, ker se bo pisalo in govorilo ne več o „nasprotnih“, temveč o „naših“ enotnih organizacijah. Vendar bo pa tudi po zedinjenju morala ena in druga stran imeti pravico svobodne kritike, ker to pravico daje princip proletarske demokracije, ki ga bodo kot bazo zedinjenja sprejele enotne strokovne organizacije. „Delavec“ bo v vseh slučajih, kot uradni organ enotnih strok. org., moral zagovarjati delo vsakokratne večine v vodstvu enotnih strok. org. Glasila političnih strank Del.-kmečki List, Socialist, Naprej, Volkstimme pa bodo imela proste roke in pravico, delo enotnih strok. organ. podvreči stvarni kritiki. Člani enotnih strok. org. bodo morali vsi izvajati sklepe večine, manjšina, pa najsi bo ta manjšina leva ali desna, pa ima pravico, da kritikuje na pristojnih mestih sklepe večine in da se sama bori za večino.

Sovražni napadi, čisto osebna blatenja bodo lahko izostala, vsakomur pa se mora priznati pravica kritike dela odborov, pa tudi pravica kritike postopanja posameznih oseb in to tako v govoru kakor tudi v tisku.

*

Kakor je znano, se vrše med CRSOJ in GRSJ tudi razgovori, da se doseže zedinjenje strokovnega pokreta v celi državi. Izgleda, da to pot razgovori ne bodo brezuspešni in da pride do enotnosti tudi med državnimi strok. centralami.

Zato mislimo, da ni konsekvntno od zastopnikov Strokovne komisije, ki so na eni strani priznali, da „pri zedinjenju ne sme biti niti premaganec niti zmagovalcev“, da vztrajajo na zahtevi, da se zedinjene strok. org. v Sloveniji priključijo GRSJ, ker bi to moglo vzbuditi vtis, da so neodvisneži kapitulirali. Smatramo, da bi bilo za zedinjenje bolj koristno, če zedinjene organizacije v Sloveniji ostanejo izven CRSOJ, dokler ne pride tudi med temi do zedinjenja.

Sicer pa je naše stališče znano:

„Zedinjenju, enotnosti strokovnega pokreta podrediti vsa druga vprašanja. Odloča naj članstvo, odloča naj večina. Manjšina se mora v vsakem slučaju pokoriti sklepom večine.“

Če smo za to, da ostanemo za nekaj časa formalno izven CRSOJ ali GRSJ storimo to vsled tega, ker bi hoteli za prvi pokrajinski zbor zedinjenih organizacij prihraniti si vsa bojna glasovanja, ki se bodo izkazala kot nepotrebna, ko pride do zedinjenja med GRSJ in CRSOJ.

*

Možnost zedinjenja torej obstoja. To je sedaj ugotovljeno in prihodnji sestanki predstavnikov obeh skupin bodo razpravljali že o konkretnem delu za zedinjenje. To so ugotovili vrhovi in vrhovi bodo tudi na prihodnjih sestankih nadalje delali. Treba pa je zediniti mase in zato se mora že sedaj prenesti težišče dela za zedinjenje v mase. Sodelovanje in sodelovanje mas je potrebno tudi zato, da mase same pokažejo tistim desničarim voditeljem v Strokovni komisiji in tistim besednim levičarjem med neodvisneži, ki jim zedinjenje ne ugaja in ki bi hoteli nadaljevati politiko cepljenja. A. H.

10. marca demonstrativna stavka rudarjev v Franciji.

10. marca bo obletnica strašne rudniške nesreče l. 1906 v Courrieru, ko je postalo 1099 francoskih rudarjev žrtev. Povodom sedanje nesreče v Dortmundu pozivlja rdeča rudarska strokovna zveza Francije francoske rudarje, da 10. marca ob obletnici strašne rudarske nesreče zapustijo delo v vseh rudnikih v protest proti priganjaškemu sistemu, za sedemurno delo v rovu in za zvišanje plač. To

bo manifestacija solidarnosti francoskih in nemških delavcev. Delegati dortmundskih rudarjev se bodo udeležili manifestacij v Franciji. 10. marec naj postane velik internacionalni bojevni dan rudarjev.

Milijoni angleških rudarjev stojé neposredno pred generalno stavko. Stotisoči nemških rudarjev so pred odločitvijo, v Horthyjevi Madžarski stavkajo. Internationalna fronta rudarjev se kuje povsod.

Kujmo jo tudi mi v Sloveniji! Delajmo za upostavo enotne strokovne rudarske organizacije!

Za enoten boj belgijskih rudarjev.

Belgijski rudarji stojé pred velikim bojem. Zato hitro napreduje misel o strokovni enotnosti. Dve rudarski zvezi sta predložili sklicanje kongresa ujedinjenja.

Razmere v rudarskih revirjih TPD.

Niso ravno rožnate te razmere. Pomankanje, ki ga trpi proletariat, spominja na najhujše čase med vojno. Plače so beraške. Šikaniranje in kaznovanje za vsako malenkost se izvršuje z isto točnostjo in strogostjo kot v blaženih časih

„Militärkomande“. Pritožiti se kam, se ne moreš, ker ni nobenega mesta v državi, da bi se pritožbe rešile. Ako bi se pa kdo upal pritožiti, je odpuščen kot zločinec in nevaren element. — Da, zastopniki od Trboveljske družbe, posrečilo se vam je popolnoma, da ste naredili delavce zadovoljne. Da, pa to zadovoljno in mirno delavstvo koljne in stiska pesti, ste lahko prepričani. Saj vam delavstvo nič ne more, res je, zaslužili ste nas popolnoma. Obdani ste z bajoneti v svojih prostorih, sklicujoč se na paragrafe in v imenu istih nam pijete kri — koliko časa še, se sprašujemo vsi.

Ko je obstojala še Zveza Rud. Del., takrat se ni reklo: nič nam ne morejo, takrat smo bili združeni, mislili smo eno in otepali smo se pijavk. Ali državna oblast vam je priskočila na pomoč in razpustila organizacijo. Tudi zadnji štrajk se vam je posrečilo uničiti, s pomočjo nasilstva in stradanja in pa deloma s pomočjo tega, ker je delavstvo zgubilo vero v samega sebe.

Krivda je tudi na naši strani, ker smo pripustili, da so se izselili vsi boljši in zmožnejši sodrugi v Francijo, ker jih nismo

podpirali v njihovi brezposelnosti. Eno je bilo v zvezi z drugim, da propadamo in da se nam lušči koža s telesa.

Sedaj se zopet opaža med nami stremjenje po potrebi strok. organizaciji. Prišli smo do prepričanja, da brez bojne strok. organizacije je kakor biti brez zraka. Tako ne sme več iti dalje! „Odpočili smo se od brezdelja“ — tako računa buržuazija in poslala je zopet med nas znanega Miha Korena bivšega kom. poslanca, gerenta Trboveljske občine, začasnega agenta demokratskega bloka z novimi pravili — seveda ni v teh pravilih razrednega boja, ker tega hlapci buržuazije ne rabijo. In Korenovi agentje pravijo: „Sedaj vidiš, knap, da z razrednim bojem ne prideš nikamor, tedaj proč z njim.“ Tako nam pravi Miha, tako nam trdi vsako prodano meso, da bi prodali še to okostje, ki nam ga je buržuazija pustila. Mi po vseh bridkih izkušnjah ne bomo nasledili Korenu in njegovim agentom.

Kaj zdaj storiti? Strokovne organizacije nam je na vsak način potreba. V Korenovo ne gremo, ker bi to značilo zblizanje z buržuazijo, kateri mora veljati samo boj. Ostane še ena pot in ta je, da

se doseže sporazum in ujedinjenje z „Unijo rudarjev“. Tam bi se dalo doseči, ako bi imeli trdno voljo, na podlagi katere bi se dalo delati. Uverjeni o tem, smo storili prvi korak k ujedinjenju in poslali „Uniji“ sledeče pismo:

Uniji slov. rudarjev v Zagorju!
Bivše članstvo Zveze Rud. Del. je zaznalo, da se bo vršil vaš kongres 5. marca t. l. Radi zatiranja rudarskega delavstva, ki od dne do dne narašča in to delavstvo nima niti ene močne predstavnice, ki bi ga ščitila in ker nas medsebojni boji in razdori še bolj spravljajo pod peto izkoriščevalca, je naše delavstvo spoznalo nujno potrebo ujedinjenja na strokovnem polju. Zato vam predlagamo štiri naše delegate, t. j. dva iz Trbovelj, enega iz Zagorja in enega iz Hrastnika s posvetovalnim glasom. Vaš odgovor z navedbo kraja, kje se bode kongres vršil, pošljite na spodaj navedeni naslov. S sodružnim pozdravom!

Kerše Alojz.
Mi smo torej ponudili bratsko roko in če je sodežugom pri Uniji le količjak pri sreči dobrobit delavstva, je bode sprejeli. Kaj se bode doseglo, bomo pravočasno poročali.
Rudarji v Trbovljah.

Iz unije sovjetskih republik.

Utrditev mednarodnega položaja sovjetske unije.

V predzadnji številki smo poročali o gospodarskem položaju sovjetskih republik. Danes poročamo o njihovem mednarodnem političnem položaju.

Pogodba z Japonsko.

Nedavno sklenjena pogodba med sovjetsko unijo in Japonsko je svetovno-zgodovinskega pomena. Bivša Rusija se je 1. 1905 vojskovala z Japonsko. Japonska se je še nedavno borila proti boljševiški revoluciji. Na Japonskem obstoji še monarhija. In čeprav so se nazadnjaški japonski krogi trudili, da preprečijo sklenjenje pogodbe, se je vendar sklenila pogodba, ugodna za obe strani.

V bližnjem času bo priznala sovjetske republike tudi Amerika. Radi nasprotstev med ameriški kapitalisti v tem vprašanju je odstopil dosedanj zunanji minister Hughes in ga je nadomestil Kellog, ki je za priznanje sovjetrov. Ameriki ni ljubo zblizanje med Rusijo in sovjetsko unijo. Amerika kot najbogatejša dežela sveta ne ve, kam naj da svoj denar, in je odstavila Hughesa, ki je hotel zatajiti eksistenco sovjetrov.

Pogajanja s Francijo o carskih dolgovih.

Herriotova vlada postavlja sov. unijo pred vprašanje, ako bo plačala stare ruske dolgeve.

Največja upnica stare Rusije je bila Francija. Zato je rešitev dolgova posebno težka točka v pogajanjih s Francijo. Pred vojno je veljal francoski frank 38 kopejk, danes stane 6—7 kopejk. Dolgovi caristične Rusije Franciji znašajo milijarde frankov. In Francija pravi, da je zadovoljna, če ji plačajo sovjeti po sedanjih vrednostih franka, t. j. da plačajo šesti del tega, kar bi morali plačati po starem kurzu franka. Gotovo je bolje plačati šestkrat manj kot šestkrat več. Ali še vedno bi trebalo plačati 700 milijonov zlatih rubljev carskih dolgov. In unija sovjetskih republik seveda tudi tega ne bo plačala.

Iste težkoče se pojavljajo pri pogajanjih z drugimi državami. Ali to še ni vse zlo.

Nevarnost spopada s kapitalističnim svetom.

Mnogo važnejše je to, da stoji unija sovjetskih republik pred novimi zunanjepolitičnimi težkočami, ki se pojavljajo

sporedno s periodo priznavanj, naraščanjem kominterne in krepitvijo ruskega gospodarstva. V mednarodnem položaju je cela vrsta manj ali bolj vidnih dejstev, ki kažejo na možnost oboroženega pohoda na sovjete.

Že Lenin je dejal na 8. kongresu sovjetrov: „Spominjati se moramo tega, da čeprav smo priborili sedaj vojaško zmago in dosegli mir, da nas na drugi uči zgodovina, da se nobeno veliko vprašanje, nobena velika revolucija ni rešila drugače kot s celo vrsto vojn. In tega nauka ne bomo pozabili. Mi smo sedaj ustavili celo vrsto dežel pred vojno proti nam. Ali mi ne moremo biti poroki za to, da bo to stanje dolgo trajalo. Mi moramo biti pripravljeni na to, da se bodo pri najmanjši izpremambi položaja vrgli na nas imperialistični roparji. Na to moramo biti pripravljeni. Zato moramo predvsem vzpostaviti notranje gospodarstvo in je zopet postaviti na trdne noge.“ Na isto je opominjal Lenin še par mesecev pred svojo smrtjo.

Amerika in Anglija sta danes najvažnejša faktorja v mednarodni politiki, evropsko politiko določa predvsem Anglija. Konservativna buržuazija razpolaga v angleškem parlamentu s triče-

trtinsko večino. Ali konservativci se zavedajo, da počiva današnja Anglija na dveh minah.

Prva mina je vzhodno vprašanje. Anglija se živi od svojih kolonij. V teh kolonijah pa silno hitro vre. Vzhod je Ahilova peta angleškega imperializma.

Druga mina, ki vznemirja vladajoči razred Anglije, je delavsko vprašanje. Srednja (liberalna) stranka je bila strta med dvema kamnom. V Angliji se borita danes samo dve veliki stranki na družabni areni: konservativna in delavska stranka. Delavsko stranko vodijo socialreformisti. Ali znotraj stranke nastaja močno levo krilo. Tudi strokovne organizacije gredo na levo. Angleški delavec vedno bolj uvideva, da mora osvojiti politično oblast v svoje roke. Konservativci so neomejeni gospodari danes, ali bodo vrženi, bo prišel na njihovo mesto nihče drugi kot delavska stranka. In ko pride angleška del. stranka drugič na krmilo, ne bo to več ona stara stranka, temveč bo to stranka z močnim levim krilom.

V Nemčiji so prišli na vlado monarhisti. To tudi povzroča negotov položaj. V Franciji narašča fašizem. Na Balkanu dobiva kmečko gibanje ostrejša oblike.
(Konec prihodnjč.)

Internacionalni pregled.

Čiščenje v komunistični stranki Čehoslovaške.

„Slovenski Narod“ in „Jutro“ poročata o krizi v čehoslovaški komunistični stranki. Kako izgleda v resnici ta kriza?

Politični biro centrale čehoslovaške komunistične stranke je sklenil izključitev dosedanjega poslanca Bubnika iz stranke. Ugotovilo se je namreč, da je Bubnik sistematično ustanavljal desno frakcijo proti centrali, da je imel tajne frakcijske seje in da je delal za razkol stranke. Kot vodilni funkcionar praškega okrožja je sabotiral vse sklepe strankinega vodstva. Članstvo je z veliko večino glasov odobrilo njegovo izključitev iz stranke. Prištaši Bubnika pa so začeli še bolj delati. V Kladnem se je sestalo 50 funkcionarjev, ki so bili Bubnikovi pristaši, krstili so svoje zborovanje z „zaupniško konferenco“ in se zavzeli za Bubnika. Za metode teh strankinih izdajalcev so značilni dogodki v Brnem. Tu so namreč imeli Bubnikovi pristaši v izvrševalnem odboru en glas večine; odstavili so glavnega urednika strankinega lista „Rovnost“ in so zasedli ves list s svojimi ljudmi. List je začel z najnesramnejšo gonjo proti strankini centrali. V javno objavljeni resoluciji se je denunciralo policiji ilegalne strankine delave, druge se je dolžilo špijonaže in korupcije. Dosedanji poslanec iz Brna Warmbrunn je sledil Bubniku. V svojem pismu, ki ga je objavil v socialdemokratskem tisku, naznanja v nizkotnem obrekovanju svoj izstop iz komunistične stranke. Besnost Bubnikovih ljudi je naperjena tudi proti s. Šmeralu, ki mu očitajo strahopet-

nost in katerega disciplinirano zadržanje in nastopanje označujejo kot „podvrženost Moskvi“.

Ta očističevalni proces socialdemokratskih elementov v čehoslovaški stranki je na podlagi zgodovinske razvojne poti stranke popolnoma razumljiv in potreben. Glasovi, ki jih ubirajo Bubnik, Warmbrunn in kompanija, niso za nas v Jugoslaviji nič novega. Oni popolnoma spominjajo na Klemenčiča, Života, Milajkoviča in druge. Centrala komunistične stranke Čehoslovaške je ravnala popolnoma prav, da je izključila Bubnika in s tem jasno povedala, da bo tako postopala proti vsakomur, ki bi hotel uganjati frakcijsko delo proti boljševizaciji stranke. Mi pozdravljamo energičen nastop praške centrale. Dogodki kažejo, da Bubnik ni osamljen. Ali množice delavstva stoje zvesto na strani stranke in njenega vodstva. Izločenje oportunističnih elementov ne bo za stranko nobena izguba, temveč dobiček. Upamo, da bo stranka Čehoslovaške kmalu gotova z oportunističnimi elementi in da bo ohranila in povečala jasnost in enotnost v stranki.

Sovjetska unija ne bo plačala carskih dolgov.

Krasin je izjavil, da bo odšel ta teden s sovjetskimi izvedenci pod vodstvom Preobraženskega v Pariz, da pregleda francoski številčni material o dolgovih in da predloži sovjetske zahteve za povračilo ogromne škode, ki jo je prizadejal sovjetom francoski imperializem. Pravno priznanje carističnih dolgov sovjetska Rusija odklanja.

Vendar je pripravljena, da se sporazume z imejitelji vrednostnih papirjev.

V Moskvi so zaprli nemške monarhistične špijone.

V Moskvi so zaprli tri nemške študente, ki so pripadali zloglasni tajni monarhistični organizaciji „Consul“, ki jih je poslala v Rusijo v svrhu špijonaže. Med drugim so aretirani študentje Kindermann, Wolscht in Ditmar priznali dobesedno sledeče: „Mi trije smo prišli v sovjetsko unijo, da pod pretvezo znanstvene ekspedicije izvršimo celo vrsto terorističnih aktov proti vodilnim osebam sovjetske unije in komunističnim voditeljem. Nalogo nam je dal Erhardt v imenu organizacije Consul. Imeli smo umoriti najprej Stalina in Trockega. Potom Lunačarskega in Krupskaje (Leninove vdove) bi prišli do ostalih sovjetskih voditeljev, da bi tako skrbno pregledali teren in prišli do svojega cilja.“ Razen tega so aretiranci izpovedali, da so vršili gospodarsko špijonažo za nemške gospodarske kroge. Pri zaprtih študentih se je našlo strup in revolverje.

Dawesov načrt tudi za Francijo.

V Chicagu je govoril general Dawes, da bi se moral postaviti Dawesov odbor tudi za Francijo. Ameriškim bankam je prepovedano dajati posojila Franciji. Na ta način hoče prisiliti ameriška buržuazija Francijo, da ji plača vse dolgeve.

Herriotova policijska akcija.

V Franciji kaže Herriot, ki ga podpirajo še vedno socialpatrioti, vedno bolj

svoje resnično „demokratično“ lice. Začel je sistematično gibanje. Tako je policija v Marseju (kjer so bile delavske demonstracije) aretirala 22. februarja 622 ljudi. 163 inozemcev bo izgnanih.

Štrajk rudarjev na Madžarskem.

V Horthyjevi Madžarski se nahaja že teden dni 15.000 rudarjev v stavki proti nameravanemu podaljšanju delovnega časa.

Ebert umrl.

Umrli je predsednik nemške republike in voditelj nemške socialne demokracije — Ebert. Mož je kot vodja socialpatriotov veliko storil, da v Nemčiji ni zmagala prol. revolucija in da je prišla po 6 letih na vlado monarhistična gospoda. 7.000 zaprtih komunistov se ga spominja v ječah nemške meščanske republike.

Buržuazija ga prišteva ob njegovi smrti za zmerne meščanskega liberalnega politika.

Naročajte „Zapiske“!

Dopisi iz del.-kmečke Slovenije.

Pismo dolenskega kmeta.

„Jutru“ v album, socialistom v preudarek, kmetom in delavcem v razmišljanje.

„Jutro“ je na podlagi izida volitev prišlo do zaključka, da je razredni boj sploh pokopan. Delavec in kmet naj volita tam, kamor mu gospoda diktira.

„Jutro“ pa dobro ve, da nacionalnega bloka drugi niso volili kakor fabrikanti, gostilničarji, bogati in druga kapitalistična golazen. V drugo pridejo razni podplačanci, ki so danes tukaj, jutri tam. V tretjo vrsto spadajo oni, ki so pod silo terorja volili. Znano nam je, da so vsi od železniškega kramparja do šefa volili nacionalni blok, nadalje vsi delavci, ki se boje za delo. Lažljivo „Jutro“ pravi, da so se volitve vršile v najlepšem redu, brez terorja. Ali hočete več terorja kakor to: če se s politiko pečaš, zgubiš delo, če ne boš nas volil, te vržemo na cesto, iztožimo dolg po advokatu. Ali ni to teror, ali je treba, da me orjunaš z bikovko naganja, kam naj volim, ali da me trpinčijo kakor ob času inkvizicije?

„Jutro“ torej naj ne misli, da so napredovali, ker to so z grožnjo in terorjem ukradeni glasovi, ki ne pomenjajo nič. Videl sem uslužbenca z 2400 K plače mesečno, ki je volil odkrito nacionalni blok, samo zato, da bi ostal v službi s čeprav tako bomo plačo. A v resnici je nasprotnik nar. bloka. Tudi sem z več železniškim delavcem občeval, ki so dejali, mi ne smemo drugam, ker drugače nas spravijo ob službo.

Buržuazija se seveda veseli, da v celi Jugoslaviji nimajo delavci niti enega poslanca. Res je žalostno, da se človek več ne zaveda, da je trpin in da gre za tistih bogih par krvavo zasluženih krajarjev za gospodo glasovat.

Pa tudi za socialpatriote bi nihče ne smel biti. Eden teh socialistov je prišel tudi k meni iz Ptuj. Mož je rejen kakor mesar! Z gospodsko pozo je motal o republiki, o proletariatu, in me prosil za zaupništvo. Nato mi pove, da je dobil od Koruna v svrhu agitacije 3000 Din. Mi, tovariši in jaz, smo ga pošteno ozmerjali, da jo je hitro odkuril na Štajersko.

Delavci! Pustite take mazače in jih naženite, ker so podkupljeni. Pridružite se vsi Delavsko-kmečkemu bloku, da se ne bo gospoda še norčevala iz vas, češ, prestrašili so se, sedaj je pa razredne borbe konec, oddahnimo se!

Tudi vi, kmetje, pustite gosposke stranke! Saj ne spadate tja in vidite, kako vas odirajo. Najprvo je nam pobrala 20 odst., in potem nam je zamenjala 4 K za 1 Din. Na borzi manipulira tako, da je vsaka stvar, ki jo vi potrebujete dražja, kot je kdaj bila. Če pa imate vi kaj prodati, je pa pod nič. Marsikdo si je napravil kak hlev, vodnjak ali je streho prekril, denar je dobil v posojilnici na sedanje oderniške obresti, češ, bom junca, svinjo prodal, pa bom dolg odrajal; ali, glej, siromak se je ukanil, ker je moral prodati živino mnogo ceneje kot je mislil.

Torej kakor delavca v tovarni in rudniku, tako tudi kmeta tare vedno skrb za bodočnost in otroke. Trgovca, banka in davek so mora nad delovnim ljudstvom. In naravno spadata delavec in kmet skup, ker brez kmeta ni delavca, brez delavca ni kmeta.

Spomnite se na besede naših dedov: Le vkup, uboga gmajna. Vsak kmet bi moral vedeti zgodovine zadnje kmečke revolucije. Boj, ki ga je vodil stari kmet iz Stubice, ni končan, ampak le poostren. Pomislite na one, ki so padli in so bili mučeni za vaše pravice in vašo zemljo.

Delavci in kmetje ter obrtniki, združimo se v močno falango brez ozira na voditelje, ker voditelji niso vse in poslanci vas ne bodo rešili. Rešitev je v nas samih. Le sami lahko odločamo o svoji usodi!

Res, da smo dobili pri zadnjih volitvah samo 5400 glasov, ali nič se ne uplašiti. To je 5400 zavednih ljudi, ki vedo, kaj hočejo, njihovo število se bo pomnožilo. Vsak naj postane naročnik „Delavsko-kmečkega lista“, naj gleda, da ga razširi, ker to je danes naše najmočnejše orožje, to je naša beseda!

Bodimo pripravljeni! Za nas dela tudi čas, da pa zmagamo, moramo biti organizirana armada! Ne bodimo strahopetci; ker, če se bomo bali, nas bodo še bolj topli. Bodimo močje! Borimo se za svobodo!

Kropa.

V „D.-km. listu“ smo čitali nekoliko o razmerah, katere so pri nas. Pregovor pravi: resnica v oči bode. Tako je zbudila resnica v oči tudi vodstvu zadruga. Nabili so na tovarno objavo, da kdor je pisal ta članek, da naj bo tiho, ker mu ni nič mar, da je zadruga na boljšem stališču, kakor je bila pred šestimi leti, da gospod župnik ni nobeden odločilni faktor pri zadrugi, da je zadruga nepolitična. Pogledajmo sedaj, koliko je na tem resnice!

Da naj bo tiho, ker mu to ni nič mar (namreč piscu članka v DKL), to je sredstvo, katerega se poslužujejo klerikalni mogotci. Ali nismo vsi delali in zbirali za to, kar danes je pri nas, in ako se je pri zadrugi godila kakšna nepravilnost, se mora po vaših nazorih molčati (n. pr. ženske plače). Da je zadruga bila na boljšem stališču, kar pa eni trdijo, da ni res, je razvidno iz zadrugnih skladšč, koliko je bilo v zalogi sirovin prej in danes, ke predejo pajki svoje mreže po njih.

Da ne bo kdo mislil, da se v zadrugi ne zasleduje politika, pa ne gospodarska, temveč strankarska, zato imamo najboljši dokaz pri obratovodji tovarne g. Viktorju Šolarju. On kot tak bi se moral predvsem zanimati za gospodarski napredek v tovarni, ali temu ni tako. Ko so bile razpisane volitve v narodno skupščino, je on, kateri je tudi predsednik odseka „Orlov“, začel vsiljevati ljudem „Slovenca“. Ta posel je opravljal deloma sam, za pomočnika pa je izbral orlovski naraščaj. Zadnje dneve pred volitvami pa je postal fanatičen kakor turški derviš za svojo SLS in hotel je po tovarni od delavca do delavca. Ker je vedel, da so v tovarni delavci, ki ne bodo volili Korošca, pač pa s. Makuca, je agitiral s tem trikom, da je došla brzokavka iz Ljubljane, da sta Korošec in sodrug Makuc stopila v kompromis. Rekel je: sedaj lahko volite vsi v prvo skrinjico, ker je vse eno. Zbrali se bomo po prvi maši na trgu, potem odkorakamo vsi skupaj na volišče. Da pa bomo lažje hodili, nas bo spremljevala harmonika.

Kroparji.

Selnica ob Dravi.

Dolžnost nam veva, da se tudi mi enkrat oglasimo v našem razrednem listu. Tu smo večinoma sami mali kmetje in delavci, kruha si po navadi iščemo v elektrarni Fala, v tvornici karbida v Rušah, na železnici, v tvornici vžgalic in sekir vojnega in poveljnega dobičkarja Pogačnika. Tako raztreseni na vse vetrove nam je tudi težak enoten nastop. To so posebno pokazale zadnje volitve v narodno skupščino, pri katerih je padlo v našo skrinjico dvajset glasov v znak protesta proti brezmejnemu izkoriščanju nas revnih kmetov in delavcev. Z nami čutijo tudi oni 113, ki pa še v samega sebe ne zapajo in so dali svoje glasove za Radiča. Klerikalci so padli na eno tretjino vseh oddanih glasov (l. 1923 so imeli ogromno večino glasov) kljub temu, da je naš pridni fajmošter (za politiko) dostavljal vsem volilcem posebna povabila za kroglice. Tudi socialpatrioti so zgubili ogromno, ker se mi tlačen Selnici ne damo izzivati za gospodo. To si naj socialpatriot gospod Ošlak zapomni, če še misli kdaj pri nas agitirati. Orjunci ne pridejo v poštev: 8 glasov, to je slaba „rajtna“ za g. Majcena, tudi za toliko posebnih povabil, za toliko truda in denarja. Samostojneži propadajo, ker rdeča-bela-črna farba ne gre skup. Pač pa so nekateri še za nemške nacionalce. Za našo listo so glasovali večinoma mali kmetje in tu se bo naše delo nadaljevalo za delavsko-kmečko republiko.

Mali kmet.

Na razvalinah „rdeče doline“.

(Dopis iz Mežiške doline.)

Kakor povsod, tako so se tudi v Mežiški dolini v takozvani „rdeči dolini“, kakor jo radi imenujejo socialni demokrati, volitve v znamenju razkroja delavskega pokreta, čeravno razkroj še ni tako splošen kakor mogoče po drugih delavskih centrih. Kdor je videl mežiško dolino korakati kompaktno leta 1920 k volitvam v konstituantno, ki so imeli socialisti absolutno večino glasov, in kdor je videl l. 1923 zbrano celo dolino pod Bernotovo zastavo, ko je 98% delavstva glasovalo zanj, kdor je vse to videl, le iz površnega opazovanja,

ta si je segel 8. februarja v lase. 8. februarja je pokazala mežiška dolina še doslej nepoznano stran lica, ki je tako žalostno smešen, da mora ozdraviti tudi tiste fanatike, ki so doslej verovali v socialistično nezmotljivost „rdeče doline“.

V splošnem so nazadnje socialistični glasovi v vseh občinah cele doline. To je bilo seveda pričakovati vsled razkola med tukajšnjimi organizacijami. Organizacije, ki so do pred kratkim vstrajale v Bernotovi grupi kompaktno iz cele doline — so se razcepile in je odšlo dve tretjine organiziranega delavstva od Bernota k Korunovi skupini. Ta skupina je dobila večino v Guštanju, Prevaljah in Črni, kjer ima Bernot v vsej Sloveniji najmočnejšo organizacijo (zanimiv pojav) in je zbrala okrog sebe ca 600 glasov. Bernotova skupina, ki je imela celo nosilca liste v osebi s. Müderndorferja iz Mežiške doline je kljub temu, da je do zadnjega prevladovala gornji del doline, v glavnem Mežico in Črno, obdržala samo sedež Müderndorferja, Mežico, v Črni je pa padla daleč pod Koruna. Bernot ima v svojem registru tudi Dravograd, katera občina se nahaja z županom vred v rokah njegovih somišljenikov, toda v tej občini ni dobila ta grupa niti 10 glasov, druge delavske stranke pa nič. V celem je odnesel Bernot okrog 200 glasov.

Kakor plaz je razrušil tradicijo „starih predvojnih“ organizacij, kadre socialističnega gibanja. — Stefan Radič, ki je prihrul od Maribora po dravski dolini. Dravograd je padel z absolutno večino v

18. marc je blizu!

18. marca bo 54 let, odkar je proletarijat prvič v zgodovini prevzel oblast v svoje roke v Parizu in upostavljal pariško komuno. Svetovni proletarijat proslavlja vsako leto prvi herojski poskus proletar skega osvobođenja. Naročajte knjigo

Pariška Komuna 1871

ki opisuje pariško komuno in njen pomen. Ta knjižica je neobhodno potrebna in poučljiva za vsakega delavca, kmeta, ženo. Stane 5 Din, po pošti 50 par več. Naroča se, je pri upravnistvu „Del.-kmetški list“. Breg 10/II.

Razprodajalci imajo popust.

njegove roke, v Guštanju in Prevaljah se je uveljavil s precejšnjim številom glasov — v Mežici je dobil — od vseh strank največ glasov — v Črni zopet neverjetno veliko. Ako odštejemo Radičev kmetake glasove, lahko rečemo, da je dobil najmanj 300 delavskih glasov, ki so še pri zadnjih volitvah glasovali za socialiste.

Posebno jasno začrtano vlogo je igrala v dolini naša stranka, in tako je tudi njen uspeh posebne vrste. Ideja revolucionarne taktike ni niti takrat prodrla v mežiško dolino, ko so drugod padli celi kraji v bivšo komunistično stranko. Organizacij ni bilo, razen pred razpustom prej imenovane stranke v Guštanju — nikjer. Absolutno so povsod dominirali social-demokrati. In o našem gibanju ni bilo slišati tudi v volivnem boju nikjer — nobenega shoda — nobene agitacije v plebiscitnem smislu s celo poplavo letakov, plakatov — kakor jo je izvajala Korunova struja z aparatom konzumskih uslužbencev in jato drugih agitatorjev — nič tega in vendar je pokazala naša stranka lep napredek. V Guštanju je dobila 35 glasov in v Kobljah, Kmetški vasi 13. V Črni in Mežici 23 v vseh občinah „rdeče doline“ 80 glasov. Verujemo, da je ta uspeh iznenadil marsikaterega, ki je pred volitvami ironično prerokoval, da ne bomo dobili več kakor 10 glasov. Ker niso videli pompa — povodni plakator in jate agitatorjev, so mislili, da nas ni. Toda povemo vam, da ste lahko prepričani, da smo si osvojili pozicije sredi vas in vi tega niste zapazili. Mladina — ta naš up, atopa na plan in žnjo vam vijemo orožje iz vaših rok. Naš pokret, dasi z izrazom 80 oddanih glasov na prvi pogled nezaten, je jak in siguren, ker je pokret mladine in zavesten pokret. Ne ustrajajo naj niti vaše visoke številke, ker so to stavbe, zidane na penah in jih lahko odnese prvi val neresne demagagije a la Radič.

Kot sem omenil že uvodoma, se je

marsikomu zdela povolilna slika mežiške doline čudna. Ali je mogoče, da je nadomestil disciplino kaos, vero v socializem dvom, resnost in vstrajnost, skakanje iz ekstreme in plavanje za frazami! Tistimi, ki ste bili zaljubljeni — nepremagljivost „rdeče doline“, povemo, da je to delo njih samih. Nikdar nismo zadržanja delavstva v Mežiški dolini precejnjevali; čeravno nam je disciplina in element dopadala — ker smo znali, da je mnogo te zavednosti zidane na lokalnem patriotizmu, ki ga goji mežiška dolina napram ostali Sloveniji. Danes pa se kaže tukaj ista slika, kakor drugod — neorijentiranost, dvom v zmago socializma kot svetovnega nazoranja.

To pa je posledica odgoje, ki jo je nudil predvojni reformizem in povojni naš slovenski socializem širokim masam naroda. Proletarijat se je odgajal le za dober volivni aparat, za faktor kompromisarstva v panogah narodnega gospodarstva — ni pa se odgajalo razreda, ni se razredu kazalo vloge, ki jo more igrati, ako hoče enkrat iziti kot zmagovalce iz razvoja četudi — kot socialist. In danes stojimo vsi skupaj na razvalinah te odgoje in gledamo za izgubljenimi, lepimi časi leta 1918 in 1919 — ki jih ni več. Marsikdo, ki je takrat trobil trobento oportunitizma in je bil slep za pogoje, ki so mu stali pred nosom, (danes pa jih išče kakor Demosten človeka z lučjo), marsikdo izmed tistih mogoče danes čuti zločinsko odgovornost v sebi — a je noče priznati iz užaljenega samoljubja.

Sodrug! To ni prav! Vseeno mora na dan tudi priznanje in najlažje se operemo grehov s tem, da zgrabimo odkritosrečno za delo, kakor mislimo — ker dela je dovolj, in delavcev premalo. Napake smo delali vsi, ali ideja je ostala kakršna je bila takrat, ko še ni bilo v nas dvomev in ne užaljenosti. Vrnimo se nazaj k tej ideji, ki nam bo dala novega poguma v boju za osvoboditev proletariata.

Delavci! Podajmo si roke na razvalinah!

Javornik.

Vsled nečuvnega postopanja nekaterih hišnih posestnikov v jeseniški okolici, smo primorani podati javnosti, kakšen socialen in rodoljubni vonj razširjajo te cvetke, katere po vonju ne moremo označiti, po lastnosti bi jih primerjali samo koprivam.

Prvovrstno priznanje za divjaško postopanje zasluži gospoda Pečnik, Brunar in novo pečeni hišni posestnik Pavel Vilman na Javorniku, katerih ponašanje napram najemnikom prekaša divjaštvu Čulukatrov. Izmed označenih sta zadnja dva še toliko nesramnejša, da se ne zadovoljujeta z zvišanjem najemnine, temveč šikanirata in omejujeata poleg tega še osebno svobodo najemnikov in njihovih družin, od katerih zahtevata, da bi frfotali po zraku kot metulji, ker vsak korak razburja gospodarjem njihove nadute živce.

V splošnem smo bili do danes mnenja, da lepo ubrana in doneča godba blagodejno vpliva na človeško notranjost, da naj si bo človek evropskega ali azijsko-divjaškega plemena. Ali — motili smo se! Zadnje označeni hišni posestniki, kateremu je vsak blagi čut popolnoma tuj, in ki se vedno zgraža nad izprijenostjo današnje mladine, isti prepoveduje vsako pošteno stremljenje mladine po izobrazbi, jim prepoveduje shajanje v stanovanjih in posamezne vaje na tamburice.

Zato pa, dokler se bodo nahajali taki eksemplari še v vrstah delavcev, ki si hočejo podjarmiti osebno svobodo pod njihovo streho živčih sodelavcev, toliko časa ni upanja v osvoboditev dalavskega razreda.

Kočevje.

Rudarji se prebujajo. — Volitve v bratovske skladnice. — Pri državnozborskih volitvah 8. februarja je dobil pri nas Delavsko-kmečki republikanski blok le 10 glasov. Ali volitve v bratovsko skladnico so pokazale, da je večina delavstva na naši strani. Klerikalci so popolnoma propadli. Absolutna večina je naša. Tako se nam bo kljub vsem preganjanjem in odpuščanjem posrečilo, da ozdravimo rudarsko gibanje in ga postavimo zopet na noge.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje. Odgovorni urednik Josip Pezdur, sedlar.